

Motion till riksdagen 2009/10:Ub316

av Karin Granbom Ellison (fp)

Stärkt språkundervisning i grundskolan

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra engelska till obligatoriskt ämne från första klass.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att undervisningen av moderna språk ska starta i årskurs 6 med ett prova-på-år.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det andra främmande språket görs obligatoriskt i grundskolan.

Motivering

Vårt behov av att kommunicera med omvärlden ökar stadigt. Allt fler av de utmaningar Sverige ställs inför är av global natur och kräver internationellt samarbete. EU-medlemskapet har medfört kraftigt ökade möjligheter att handla, arbeta och studera över nationsgränserna. Samtidigt har vi i Sverige haft en långvarig negativ trend när det gäller språkstudier och språkkunskaper. Många ungdomar lämnar grundskolan utan betyg i engelska och alltför få lär sig ett andra främmande språk i tillräcklig grad för att få användning av kunskaperna. Den här tillbakagången i språkkunskaper kostar både på individnivå och för Sverige som nation.

Regering och riksdag har uppmärksammat problemen med att färre elever väljer att läsa språk och därför har meritpoäng för kunskaper i språk införts. Införandet av meritpoäng är positivt, men otillräckligt.

I en satsning på språken bör ett första steg vara att göra engelska till ett obligatoriskt ämne från första klass. I dag finns inga riktlinjer för när undervisningen ska starta utöver att eleverna ska ha uppnått vissa mål i engelska i år fem och nio. Det innebär att elever kan ha helt olika förkunskaper när de

Fel! Okänt namn på

kommer till högstadiet och därmed ha olika förutsättningar att ta till sig undervisningen. Start i år ett innebär att kunskaperna i engelska kan kontrolleras med samma intervall som i svenska och i matematik. Nationella prov i trean ger en tydlig signal till skolorna om ämnets betydelse och bättre möjligheter att fylla kunskapsluckor i tid.

Ett starkt skäl till att barn tidigt bör få undervisning i engelska är att motivationen och förmågan att lära sig språk är på topp hos det unga barnet. En pågående europeisk studie (Early Language Learning in Europe) visar att 7-åringar är mycket positiva till att lära sig språk, och forskning visar att språk lärs bäst tidigt i livet.

Riktlinjer saknas också när det gäller starten för övriga språk. Jag föreslår att studierna för alla elever ska inledas år sex med ett prova-på-år med undervisning i alla språk som erbjuds vid varje enskild skola. Ett prova-på-år ger eleverna bättre underlag för språkvalet i år sju och barnen får en liten grund i flera språk och dessutom kunskap om de länder där språken talas – ett slags Europakunskap.

En orsak till de sjunkande språkkunskaperna är att språk – som enda grundskoleämne – kan väljas bort. Betyget behövs inte för gymnasiet och ämnet kan när som helst bytas mot svenska eller engelska. Den här särställningen ger signalen att ämnet är mindre viktigt än de andra. Avhoppet från moderna språk är stora. Dessutom sänker möjligheten att hoppa av från språkkurserna studietakten i språkundervisningen. Språklärarna sänker nivån för att inte tappa elever till språkvalen svenska och engelska, kurser där det saknas kursplan, betyg och läxor och som håller ännu lägre tempo. Det andra främmande språket bör därför bli obligatoriskt.

I Lissabonstrategin, EU:s plan för att göra Europa till världens mest konkurrenskraftiga ekonomi, betonas vikten av språkkunskaper. Tidig språkinläring framhävs och den vägledande principen är att alla européer ska kunna tala två främmande språk. Motivet är i huvudsak ekonomiskt. Man vet att språkkunskaper främjar handel, rörlighet och arbete.

Språkkunskaper handlar emellertid om mer än ekonomi. Att kunna förstå och interagera med människor från olika länder och kulturer skapar valfrihet och vidgar perspektiv för individerna.

Den satsning på språk som jag föreslår stärker elevernas rättigheter och inläring genom att likvärdigheten och kvaliteten i undervisningen stärks och signalerna från staten blir tydligare. För att Sverige, en liten öppen ekonomi, ska kunna klara sig framgångsrikt i den globala konkurrensen måste kunskapsnivån hos befolkningen vara hög. Tidigare var Sverige ett land som utmärkte sig genom medborgarnas goda språkkunskaper. Den positionen har vi förlorat. Det är hög tid att återerövra den.

Stockholm den 2 oktober 2009

Karin Granbom Ellison (fp)